

Այս վերջին արձեպիսկոպոսն է, որ
Հովուում է այժմ Ղէմբեղդի Հայ թեմը։
Նա ծնված է 1824 թվի յունիսի 6ին
ձեռնադրված է 1848 թվին։ Վերոյիշեալ
եպիսկոպոսները, չը նայած իրանց ազ
գանունների լեհական վերջաորութեան
բոլորն Հայ էին. մենք աւելորդ աշխա
տութիւն ենք համարում հայացնել նը
րանց ազգանունները և գրել ենք այնպէս
ինչպէս յիշվում են նրանք պաշտօնա

ներու պաշտօնական գունդեր կազմը-
ւեցան և այն Հաւիտիկ անուամբ : Եւ
օրո ձեզ նշան , թիւերքից ամենէն մեծ
աղետից նշան այդ պաշտօնական աւա-
զակաց բանակը պիտի տայ : Եւ այն
աղետից մեծ օրը , մենք տիրաւոր և
աշխատասէր Հայերս արդարեւ պիտի
ցաւինք . և թիւերքաց կայսրը պիտի
զղջայ որ անհատաւորիմ պաշտօնէից
զբաղմամբ իւր միակ նեցուկ և աշ-
խարհաշէն Հայոց ժողովուրդը չարա-
չար զբեկեց ու հալածեց :

Վեհ. Հայրիկի կաթողիկոսական
ընտրութիւնը ժամանակակից մի այն-
պիսի մեծ դէպք է , որ լոկ կրօնական
շրջանակի մէջ չի փակուիր , այլ յա-
րակից քաղաքական կարգ մը խն-
դիրներու հետ կապ ունի :

Եւ զի ուժ գարեւել է վեր Հայոց
ազգը Հայրիկի նման ժողովրդական
մեծ մարդ ունեցած չէ , բնական է
որ ամբողջ ազգի մը սիրտն ի բոլին ու
նեցող անձի մ'ընտրութիւնը յԱթոռ
Ընդհանրական Հայրապետութեան
յիշմիտման այսինքն Ռուսաց և Թիւր-
քաց Հայաստանի սահմանաց մէջտեղ ,
իւր բացառիկ նշանակութիւն և ար-
դիւնքն ունենայ :

Մագիլենք ուրեմն , որ Հայոց ազ-
գի ամենատիրելի վեհափառ Հայրիկն
երկար կեանք ունենայ Հայաստան-
կայց Առաքելական եկեղեցւոյ հով-
ուութեան փառազարգութեանը հա-
մար , իբր նոր Մովսէս զմեզ Աւետ-
եաց երկիրն առաջնորդելու :

ՓԱՅԼԱԿ-ԿԱՅՄԱԿ

2 հոկտ. 1892 , Պրուքսէլ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Հայաստանի մէջ բարենորոգում
ներ նշանակելու համար մի ցանձա-
թողով կազմուած լինելու զրոյցը (Ար-
մենիա թիւ 12) Սեմաթորի թղթակիցն
ալ կերկրորդէ :

«Երկրորդ բարենորոգելու ամենէն
ազգու միջոցը , կը յարէ թղթակիցը ,
20 անգամէ աւելի ցուցուած է թէ
ո՞րն է և այդ միջոցն է՝ աւտղակ և

պէս և իրանց պաշտօնավարներու : Ար-
դէն ըստ ինքեան ազգանուն վերաւո-
րութիւնից չէ , որ պէտք է գտնուի նը-
րանց ազգայնութիւնը :

Չը մոռնալուսեւ որ Ամբերգի թեմն
իրան պաշտպան սուրբ է ընդունած Գը-
րիգոր Լուսաւորչին , որին ամենախորին
յարգանքով են յիշատակում բոլոր Հայե-
րը . Հայաստանեայց Լուսաւորչի յիշա-
տակը շատ խոր կերպով գործմիւս է այն-
տեղ էլ ամեն շայի սրտում :

Լեհաստանի Հայերն ունեն նոյնպէս
թեմական կոնստորիա Ամբերգում :
Կոնստորիայի նախագահն է արքեպիս-
կոպոսը և անդամներն են .

1. Նախանկար Տ. Կայետանոս Կայե-
տանովի :
2. Տ. Յովհ. Սիմոնովի և
3. Տ. Յովհ. Մարտիրոսովի :

Կոնստորիայի քարտուղարն է Տ.
Յովհ. Սիմոնովի , կոնստորիան ունի
նաեւ մի նստար էլ՝ Տ. Նիկողայոս Մով-
սէսովի :

Կոնստորիայի նիստերի օրերն որոշ-
ված չեն , նրանք կայանում են ամեն ան-
գամ երբ հարկը ներկայանում է : Լեզուն
լեհերէն է ընդհանրապէս . հայերէնի գոր-

մարդասպան Քիւրդերի դէմ մի շարք
արշաւանքներ կազմել , և աղանցմէ
ամենէն աւելի եղեւնագործները կա-
խել և հրացանի բռնել և միաներն ալ
վախցունելով զապել : Սակայն այս մի-
ջոց գործադրելու երբէք կամք չէ և
զած . ընդհակառակն Քիւրդերը հա-
զարումի պատիւների կարծանանան
և այժմ ալ իրենցմէ հեծելազօրք կը
կազմուի . այսինքն իրենց ձեռք վէնք
կը տրուի թշուառ Հայերին դէմ ու
բնեց ունէ մի վէնք ունենալ խառն
արգիւտած է : Արդէն այդ քիւրդ-
հեծելազօրքերէն 40ը կազմուած են և
խօսք կայ 60ի հասցունել աղանց թիւը
և Պալատի տիկինները այժմ զբաղ-
ւած են աղանց մետաքսաթիւ գործնե-
րը հիւսելու , Ղուրանէն ալ հատուած-
ներ պատկերելով անոնց վրայ : Յանձ-
նաժողովը որի մասին կը խօսուի , Ար-
տաքին գործերի նախարարութեան
պաշտօնակցներէ և այլ և այլ կարգի
զինուորականներէ կազմուած է . թէ և
ամենքն ալ շատ պարկեշտ մարդիկ ,
սակայն ի՞նչ կարելի է յուսալ իրենց
յանձնուած այս պաշտօնէ : Պէտք է
նախ համոզուիլ թէ Հայաստանի հա-
րստահարութիւնները միակ գարմանը
Քիւրդերին խիստ պատիւ մը տալուն ,
զօրաւոր օտարականութիւն մը կազմե-
լուն և Պէրլինի դաշնագրի 61րդ յօդ-
ւածը ճշդիւ գործադրելուն մէջ կը
կայանայ :

ԹԻԻՐԲԻԱԻ ՀԱՅԵՐԻ

ԿԵՂՐ. ՎԱՐՁԱՌԹԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Խառն ժողովի սեպտ. 16/28ի նըս-
տին մէջ կատարուած անօրինութիւն-
ներէն որոնք պաշտօնապէս հրատա-
րակութեան տրուած են տեղական լը-
րագիրներին մէջ , կը քաղենք հետեւ-
եալները .

«Ամեն. Ս. Պատրիարքը ծանոյց
ժողովին թէ Խորիման Միկրայի Ս.
Արքեպիսկոպոսի ընտրութիւնն՝ յա-
թոռ ընդհանրական Հայրապետու-
թեան ամենայն Հայոց՝ հաստատուած
և ի պաշտօնէ ղեկուցուած է իրեն :
Ժողովը լսելէ յետոյ այս մասին ատեւ

ծածութիւնը շատ մասնաւոր է : Իսկ
Հռոմայ հետ եկեղեցական գործոց վերա-
բերեալ թղթակցութիւններն , ինչպէս և
ուրիշ եպիսկոպոսների հետ պաշտօնական
գրաւոր յարաբերութիւնները կատարվում
են լատիներէն լեզուով : Լատիներէն են
նմանապէս թեմի վերաբերեալ պաշտօ-
նական եկեղեցական հրատարակութիւն-
ները , (որոնցից և մենք օգտու ենք քա-
ղած) :

Կոնստորիան իր նոյն կազմութեամբ՝
ներկայացնում է նաեւ մի եկեղեցական
դատաստանական խորհուրդ , որտեղ քըն-
նքվում են Լեհաստանի Հայոց ամուսնա-
կան գործերը : Խորհրդի մէջ գատարակ
պաշտօնը կատարում է , Տ. Յովհ. Սիմո-
նովի : Այս խորհուրդը բաւականի կա-
րեւորութիւն ունի տեղացիների համար .
գործերը քննվում են , ինչպէս ասինք ,
միայն եկեղեցական օրինաց տեսակետով :
Խորհրդի որոշումներին գծագրի կողմը կա-
րող է գրիմը , նոր քննութիւն պահանջե-
լով , Լեմբերգի լատին և յոյն-կաթօլիկ
մեհարապոլիտներին :

Կոնստորիայի յիշեալ երեք անդամ-
ները կատարում են միանգամայն քննչի

նապետ վսեմ . Սիմոն պէյի հաղորդած
ինչ ինչ տեղեկութիւններն , ընթեր-
ցաւ հոգեւոյս Մատթէոս Ա. և Գէորգ
Դ. Կաթողիկոսաց ընտրութեան և ի
Ս. Էջմիածին ուղեւորութեան առթիւ
կատարուած պաշտօնական գործողու-
թեանց յայտարարին և նախ քան զա-
մենայն ուղադրութեան առնով նո-
րեմտիւր Վեհ. Հայրապետի անուան
յիշատակութեան խնդիրն՝ որոշեց հե-
ռագրաւ տեղեկութիւն ուղղել Ս. Էջ-
միածնայ Սինոդէն Ն. Վեհափառու-
թեան անուան յիշատակութիւնը Մայր
Աթոռայ մէջ սկսուած ըլլալուն նկատ-
մամբ և յանձնեց Ս. Պատրիարք Հօր
պատասխանն ստանալէ յետոյ պարտ
ու պաշտածն ի գործ դնել յիշատակու-
թեան մասին : (1)

«Տ. Խորէն եպիսկոպոս Նար-Պէյ
Խառն ժողովոյ ներկայանալով իւր նիւ-
թական անձկութիւնն յայտնեց և Պատ-
րիարքարանի միջնորդութիւնը ինդ-
րեց իւր վիճակի բարւոքման համար :
Ժողովը նկատելով որ Ն. Սրբազնու-
թեան արգի կացութեան մէջ ո՛չ միջ-
նորդութիւն կրնայ տեղի ունենալ և ոչ
ալ եկեղեցի կամ պաշտօն մը յանձ-
նուի իրեն , այլ միայն՝ ի թէ կը հաւա-
նի ինք՝ իւր բնակութեան և ապրուս-
տին համար վանք մը յատկացուի ,
այս կերպիւ պատասխան տուաւ յիշ-
եալ եպիսկոպոսին :

«Տէր Սարգիս վարդապետ Վար-
դապետեան Բալուի դաւառական Բնդ-
հանուր ժողովոյ կողմէ վիճակին Առաջ-

(1) Այս հեռագրի պատասխանած է
Սինոդի Աստիճակային Ամեն. Տեղեկալը թէ
նորեմտիւր Վեհ. Հայրապետի վաւերաց-
ման վերաբերեալ պաշտօնագիրներն տա-
կաւին Էջմիածին հասած չլինելով , դեռ
եւս կարելի չէ սկսիլ Վեհ. Սինոդի Ս.
Կաթողիկոսի անուան յիշատակութիւնը :
Սովորութիւնն այնպէս է որ կաթողիկո-
սական ընտրութեան հաստատման կաց-
ութեան հրամանը պաշտօնական գրով
կը հաղորդուի Էջմիածնի Սինոդին , ար-
ձանագրութեան դիւանատան մէջ պահ-
ւելու համար և Սինոդը այդ պաշտօնա-
գիրը ընդունելէ յետոյ , ինք ալ նմանա-
պէս պաշտօնական թղթով կը հաղորդէ
նոյնը Կ. Պոլսի Պատրիարքարանին :

ԽՄԻ.

պաշտօններ և իւրաքանչիւրն ունի իր ո-
րոշ ճիւղը . Տ. Կայետանովիցին յանձնը-
ված է վարդապետական և հովուական
ատուածաբանական մասը . Տ. Սիմոն-
ովիցին՝ բարոյական ատուածաբանական
ճիւղը , և Տ. Յովհ. Մարտիրոսովիցին՝
կանօնական եկեղեցական իրաւանց և ար-
տաքին խնդիրների վերաբերեալ գործերը :

Լեմբերգի հայ-կաթօլիկաց թեմը բա-
ժանված է 3 վիճակների (Decanatus) :

1. Վիճակ Լեօպոլսի , (Leopolis կամ
Լեմբերգ) :
2. Վիճակ Կուտիի (Kuty) .
3. Վիճակ Ստանիսլաւօպոլի (Stanis-
lavopol) :

Այս վիճակներն ամբողջում են իրանց
մէջ ամբողջ Գալիցիան և Բուքովինան :

Ամբողջ թեմում հայ-կաթօլիկաց եկե-
ղեցիների թիւը 10 է , որոնցից 4ը կայ-
սերական պաշտպանութեան ներքեւ են
և 6ը ազնուականների կամ հասարակու-
թեան : Այս եկեղեցիք , մասնաւոր լեմ-
բերգ և Զեմբովից հիմնվածները , մեծա-
ծախս և նշանաւոր ջանքեր են և յիշվում
են առանձնապէս նոյն իսկ իրրեւ քաղա-
քի զարդեր :

(Շարունակելի)

նորդ ընտրուած և տեղեկագիրն ու-
ղարկուած էր : Ժողովն օրինաւոր դը-
տաւ կատարուած ընտրութիւնն և
հաստատեց , որով Տ. Սարգիս վար-
դապետ առաջնորդ կարգուեցաւ Բա-
լուի վիճակին :

«Որոշուեցաւ առաջնորդական ընտ-
րութիւն կատարելու համար հրահանգ
ուղղել Արարիկի զաւառական վար-
չութեան :»

ԶՕՐԱՎԱՐ ՔԻՇՄԻՇԵԱՆՑ

Ռուսիայի Չարը բարեհաճեր է շը-
նորհել «Սպիտակ Արծուի» շքանշանը
24րդ զօրավարի հրամանատար գե-
ներալ-լէյտէնանտ Ստեփաննոս Քիշ-
միշեանցին :

Ինչպէս յայտնի է արդէն մեր ըն-
թերցողներին , յիշեալ հայազգի զօրա-
վարը ռուս կառավարութեան կողմէ
հրաւիրակ նշանակուած է Կ. Պոլսի
զաւրով մեր նորընտիր Վեհ. Կաթողի-
կոս «Վատարականի Արծուին» ա-
ռաջնորդելու համար դէպի Էջմիածին :

ԳԱՄԱՌ-ՔԱԹՈՒՊԱՆ ԳԵՐԵՅՄԱՆԻ ՄԱՍԻՆ
Մշակի մէջ կը կարդանք Մաթիւսի
օգոստ. 25/6 սեպտ. ին գրուած նետե-
ալ նամակը .

Կրկին գալիս եմ յայտնել իմ խո-
րին անպատում վիշտ մեծ բանաւ .
տեղծի մահվան առթիւ : Գամառ-Քա-
թիկոսի մահը ահագին կորուստ է հոյ
գրականութեան համար , որի ամենա-
փայլուն և ամենապատուաւոր ներկա-
յացուցիչն էր նա , աւելի քան քա-
ռաստուն տարի անընդհատ : Չը կայ
այլ եւս Գամառ-Քաթիկոսն , բայց
նա անմահ է և կը մնայ մեզ համար իր
հանճարեղ գրութեանով : Այս իսկ
մեծութեան , այս իսկ համազգային
նշանակութեան՝ պատճառով է , որ
հանգուցեալի հոգեղէն նշխարքը , իր
ջերմ ցանկութեան , իր կտակի հա-
մաձայն՝ անպատճառ պէտք է հանդի-
հայութեան կենտրոնում Ս. Էջմիած-
նում , որի մասին թող էի աւելի լինձ
վաղօրօք յիշեցնել հեռագրով բանաւ
տեղծի համաքաղաքացիներին և «Մը-
շակ»ին : Եթէ ներկայ հանդամանք
ները որեւէ պատճառով անբարեպա-
տեհ են դրա համար՝ մեր պարտա-
կանութիւնն է մօտ ապագայում , աշ-
նանը , կամ գոնէ տալիկայ դարնա-
նը , ամեն միջոցով հոգ տանել կատա-
րելու մեծ բանաստեղծի վերջին կամ-
քը , որ մեզ համար սուրբ պէտք է
լինի : Ահաւասիկ բանաստեղծի գրու-
կանական կտակը :

Կեանքիս մէջ մի հատ սին փառք
ունեցայ ,

Սուրբ Էջմիածնում թաղվել յան-

կացայ .

Սիրական իմ ազգ , թէ Աստուած

սիրեմ՝

Այս իմ մի հատիկ իղձըս կատա-

րեմ :

Հատուցած եմ , որ «Մշակը»
այս դէպքումն էլ , ինչպէս և հանգուց-
եալի նիւթական տաղահովութեան
խնդրում , նախաձեռնութիւնը կառնէ
իր վրա և կաշխատէ գոհութիւն տալ
ամեն մի Հայի սրտային բաղձանքին ,
այո՛ , նաեւ արգարացի պահանջին :

ԳԲ. ԽԱԼԱԹԵԱՆ

քաղաքացիները երբեք դրամ չունենալու իր մտաւոր մէջ երբ քաղաքի մարտնչական համար ծախքի մը պէտք լինի : Առողջապահական խորհրդին մտաւորէն 60,000 ոսկի փոխ պիտի առնուէր : Գասրմ փաշայի ձորը գոցելու համար և Սուլթանը եւրոպական դեռ պահանջներն զիմած էր նոյն փոխառութեան մասին ազնոյ հաւանութիւն առնելու համար : զեպաններէ մի քանին աւելի կամ նուազ յօժարութիւն ցոյց տուին : Իսկ անգլիական զեպան Սըր Գլաւ Գորտ ալ որ առաջ խիստ ընդգիծութիւն ցոյց տուած էր, յետոյ առաջին թարգման Պր. Սանտիւրի յորդորներին վրայ հաւանութիւն տուաւ : սակայն անգլիական զաղթականութիւնը դժգոհ է այդ որոշումէ : Ինք առաջուց մի աղերսագիր տուած էր զեպանին, խնդրելով որ կամ մերժէ այդ փոխառութեան առաջարկը և կամ թէ առթիւն օգուտ քաղելով, անգլիական նաւերի կողմէն Առողջապահական մտաւորին վճարուող տուրքը նուազեցունել տայ : Դեպքանը այդ աղերսագիր երկու կէտերէն ոչ մին և ոչ միւրը կատարած լինելով, հաւանութեան պիտի զլջայ, որովհետեւ այստեղ գտնուած Անգլիացիները մէջ կան այն պիտի անձեր որոնք կրնան Անգլիայի խորհրդարանը հասցունել իրենց ձայն : Ռուսական զեպանատունը ցարդ հաստատ կեցած է իր մերժողական պատասխանի վրայ : սակայն օգուտ չը պիտի անէ իր մերժում որովհետեւ այսպիսի պարագայները մէջ խնդրել մեծամասնութեան ձայնով կը վճռուի :

Հետաքրքրական է զիմալ թէ Սուլթանի անձնական գանձի նախարարութիւնը կարեւոր հոգեր գնած է Գասրմ փաշայի ձորին կողմերը : և այդ ձոր պէտք է մարտի, կանոնաւոր մի վիճակ ստանայ Առողջապահական մտաւորի գրամներով :

— Ծովային նախարարութեան աղերսագիր պաշտօնակներէ մին, Հասան փաշա, Մարմարաի քէնէր Պաղէսի կոչուած ավին վրայ հոգեր ունի, որոց քով Սուլթանի անձնական կալածանքներն ալ կան : այս վերջին հոգի վրայ մի կտոր տեղ տարիէ մ'ի վեր Սուլթանի ֆէրմանով հաստատուած մի լուցիկի դործարանի վարձու տըրւած և վարձք տոնուած է : սակայն Հասան փաշան չուզելով որ իր կալածած թով այդպիսի մի դործարան հաստատուի, ծովային զինուորներ կը զրկէ մի քանի անգամ, դործարանին դործաւորներն դործէ արգելելու համար, այնպէս որ միանգամ ալ արիւնահեղ մի կռիւ տեղի կունենայ : Այժմ դործաւորները բանտարկուած են փոխանակ զինուորներին և դործարանի վարչութեան պետին ալ որ մահմադական մի Օսմանցի է, խիստ յանգիմա նութիւն ուղղուած է : վարչութեան միւս անդամները քրանսացի են :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
ÉCOLE CLASSIQUE
DE
LANGUES VIVANTES

NEUILLY-PARIS
22, AVENUE DE NEUILLY, 22
Entre le Bois de Boulogne, les Champs-Élysées et le Parc de Neuilly
COMITÉ DE PATRONAGE :
MM. Jules SIMON. MM. Gaston BOISSIER
MÉZIÈRES. VACHEROT.
E. DESCHANEL. Frédéric PASSY.
Francis CHARMES. Paul MELON.
Directeur, Secrétaire du Comité :
A. RENACK
Prix d'honneur au Concours général, Licencié ès-lettres, Officier d'Académie.

ÉTUDES. — L'Ecole reçoit des pensionnaires, des demi-pensionnaires et des externes.
Son objet essentiel est d'introduire dans les études, tant classiques que modernes, la pratique réelle et efficace des langues vivantes, innovation réclamée par les transformations de notre société et conforme au vœu unanime des familles.
En outre de la pratique des langues, elle donne :
1° L'enseignement classique et moderne, avec leur sanction, l'admission aux baccalauréats et aux Ecoles du gouvernement ;
2° La préparation aux Ecoles supérieures de Commerce, dont le programme est analogue au baccalauréat ès-sciences moderne ;
3° La préparation aux études financières, aussi importantes que délaissées.
Dans chacun de ces trois ordres d'études, la possession de l'anglais, de l'allemand et de l'espagnol est assurée par la vie et le travail en commun avec des élèves étrangers, et par une méthode précise et sévère d'enseignement mutuel entre élèves français et étrangers, selon la pratique courante en Suisse, en Angleterre, aux États-Unis. A des jours déterminés, l'anglais ou l'allemand, ou l'espagnol, sont seuls employés dans les cours généraux et la conversation.
L'Ecole s'est associée des Maisons semblables en Angleterre, Allemagne, Espagne, et y envoie ses élèves parfaire leurs connaissances, soit pendant les vacances, soit durant quelques mois, aux mêmes conditions.
De nombreux débouchés sont assurés aux élèves dans la carrière diplomatique et consulaire, la banque, le commerce.
La bienveillance des Ministères de l'Instruction publique, du Commerce, des Affaires étrangères, de nos Ministres et Consuls à l'étranger est une garantie de succès pour cette œuvre presque nationale.

SITUATION, RÉGIME. — L'Ecole est située à Neuilly, à quelques mètres du Bois de Boulogne, entre les Champs-Élysées et le Parc de Neuilly. De même que, au moral, elle demande aux élèves parfaite tenue, religion et discipline, de même, au physique, elle leur assure hygiène et santé : en treize ans, elle n'a pas eu une maladie grave.
Exercices en plein air. Visites hebdomadaires aux musées et usines.
CONDITIONS. — Le prix de la pension payable par trimestres et d'avance, est :

	INTERNAT	1/2 PENS.	EXTERNAT
De 10 à 13 ans.	1.500 fr.	750 fr.	350 fr.
De 13 à 16 ans.	1.800 fr.	900 fr.	500 fr.
Préparation aux examens.	2.100 fr.	1.200 fr.	750 fr.

Des demi-bourses et quarts de bourse peuvent être accordées aux familles qui en font la demande au Directeur-Secrétaire du Comité de patronage.
Un petit nombre d'élèves sont admis à loger dans la famille du Directeur et des professeurs, au prix de 3,000 francs.
Tout trimestre commencé est censé révolu. Avis du retrait d'un élève doit être donné un mois à l'avance.
Trousseau : 3 paires de draps, 6 taies d'oreiller, une douzaine de serviettes de table, une douzaine de serviettes de toilette.

Collection des Historiens Anciens et Modernes
DE L'ARMÉNIE
Publié en français sous les auspices de SON EXCELLENCE NUBAR-PACHA et avec le concours des membres de l'Académie arménienne de Saint-Lazare de Venise et des principaux arménistes français et étrangers, par : **Victor Langlois.**

TOME I. 1re PÉRIODE. — Historiens grecs et syriens traduits anciennement en arménien. (MAR APAS CATINA, Histoire ancienne de l'Arménie. BARDESANE, Œuvres historiques et philosophiques. AGATHANGE, Histoire du règne de Tiridate et de la Prédication de S. Grégoire l'Illuminateur, traduction française accompagnée de la version grecque et latine. FAUSTUS DE BYSANCE, Bibliothèque historique. LÉROUBNA D'EDSESE, Histoire d'Abgar et de la Prédication de Thaddée. ZÉNOPE DE GLAG et son continuateur JEAN MAMIGONIAN, Histoire de Daron. FRAGMENTS D'HISTORIENS GRECS PERDUS conservés dans les œuvres des écrivains arméniens).

TOME II. 1re PÉRIODE. — Historiens arméniens du Ve siècle (GORTUN, Biographie de Mesrob. UN AUTEUR ANONYME DU Ve SIÈCLE. Généalogie de la famille de S. Grégoire, illuminateur de l'Arménie, et Vie de S. Nersès. MOISE DE KHORÈNE, Histoire d'Arménie. ELISÉE VARTABED, Histoire de Vartan et de la guerre des Arméniens. LAZARE DE PHARBE, Histoire d'Arménie. EZNIG DE GOGHP, Extrait de la Réfutation des Sectes).
Toutes ces traductions sont accompagnées de notes historiques, critiques et philologiques. Les 2 volumes (franco)..... 32 fr. »
Chaque vol. sep. 16 fr. 50
S'adresser aux bureaux de l'Arménia.

Le Trésor des Chartes d'Arménie OU CARTULAIRE

De la Chancellerie Royale des Roupéniens, comprenant tous les documents relatifs aux établissements fondés en Cilicie par les ordres de Chevalerie institués pendant les Croisades et par les Républiques marchandes de l'Italie, etc. Recueillis, mis en ordre et publiés pour la première fois avec une introduction historique par **Victor Langlois.**
Ce livre se compose de deux parties, savoir :
1° Une introduction historique qui facilite l'intelligence des textes du Cartulaire, et présente sous leur vrai jour, les rapports des Franks avec les Arméniens, à l'époque des Guerres-Saintes, l'organisation féodale de la Cilicie, l'administration intérieure du royaume et d'autres questions curieuses à plus d'un titre, et dont la valeur n'avait point encore été reconnue.
2° Un recueil de tous les privilèges, donations, traités de paix, documents officiels et notariés, émanant de la chancellerie des rois de Sis, etc. Prix 16 francs.
S'adresser aux bureaux de l'Arménia.

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐԲԵՐ

Հետեւեալ գիրքերը կարելի է ըստանալ Արմենիայի խմբագրատունէն իրենց առիւն նշանակուած գրներով որոնց մէջ հաշուուած է և զրկելու փոստի ծախքը :

Աւելցանգը Ծառուբեան, Բաւարական հոգեւորականներ. Մոսկուա 1891. (Հնարի թղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ կը տարածուի հեղինակին 102 հատ բանաստեղծութիւնները : Երես 174) : Գին 1 ֆր. 75 ւ.

Հայկակ Էկինեան, Կոկիսեան, Տեառ Ա. Ն. Երեք. 1890 (Հեղինակին ընտիր մէկ բանաստեղծութիւնն է այս արձակ գրութեամբ) : 30 անթմ.

Հ. Կրիմէս վ. Սիւլիկեան, Դաւաւաւ շորշորի Ռուբինեան զրաւոց (Մէկ լուսանկարատպ պատկերով, վեց վիմատիպ տախտակօք — 79 պատկեր —, և 53 պատկերօք ի բնագրին, որոց մէջ կան բազմաթիւ Հրատարականքներ : Մեծ 8° Երես 22+88+32) : Վիեննա 1892 : Գին 7 ֆրանք :

(Յանկայողին ձրիագէտ կը զրկուի յառաջարանն ու ներածութիւնը) :

Die ARMENISCHE KIRCHE in ihren Beziehungen zur byzantinischen (vom IV. bis zum XII. Jahrhundert). Von Dr. Arsak Ter-Mikelian. Leipzig. Gustav Fock. 1892. Գին 3 ֆր.

ԲԱՅՅԻ — Վեպիկներ և պատկերներ (Տպուած և անտիպ աշխատութիւններ) : Հատոր Ա. Գին 7 ֆր. : ԺՕԲԺ ՍԱՆ — Գարիբալդիի կենսագրութիւնը, 35 անթմ. :

ԵՐԶԵԿԵԱՆՅ — Ազգային երգարանի ձայնագրեալ (Հայկական ձայնանշաններով) 2 ֆր. 80 անթմ. :

Խօսք Վասն Հայրենասիրութեան Բ. տպագրութիւն 60 անթմ. : ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ, Մեծն Ներսէս և Հայաստանի վրայ ունեցած ազդեցութիւնը 1 ֆր. 10 անթմ. :

ԾԱՆՈՒ ԳԻՐԲ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐ
Հ. Յ. Վ. Խաւրկրտեան. Կրթարան անգլիական լեզուի (Անգլիերէն լեզուն գիւրին և գործնական ոճով սովորեցուցող քերականութիւն մ'է հրահանգ. ներով մէկտեղ) : Ա հատորը կը բաղկանայ 256 երեսէ և Բ հատորը 216 երեսէ : վերջն ալ յաւելուած մը կայ 50 երեսէ բաղկացած որ հայերէն հրահանգներն անգլիերէն թարգմա. նութիւնն է : Երկու հատորը միասին 5 ֆր. : (1 տողար ամբիկեան) :

Նշանակք Հայաստանեայց Մայր Հայաստանի պատկերը՝ Հայոց 4 թա. զաւորութիւններն նշանակներովը մէկտեղ փայլուն թղթի վրայ և կանաչ կապոյտ և դեղին գոյներով ներկուած, 1 ֆրանգ :

ՊԱՐԳԵՒ

«ԱՐՄԷՆԻԱ»Ի ԲԱԺՆՈՐԴՆԵՐԻՆ

Արմենիայի ներկայ Տրդ. տարե. շրջանի սկզբէն մինչեւ վերջ (1892 օ. դոստոս — 1893 յուլիս) կանոնաւորապէս բաժնորդ լինելով իր բաժնորդագրին կանխիկ վճարողներին համար վիճակ պիտի ձգուի և 4 պարզեւ պիտի բաշխուի իրենց : Անոնք որ վեց ամսէ վեց ամիս կամ երեք ամսէ երեք ամիս ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԵԼՈՎ Տրդ. տարեշրջանի բաժնորդագրին վճարած կը լինին ամբողջապէս, նոյնպէս իրաւունք կունենան այդ պարզեւի վիճակաւ լինելու մասնակցելու, իրենց ամբողջ տարեկանը կանխիկ վճարածները Ս. Երեւան մաս առ մաս ամբողջ տարե. կանք վճարողները իրենց վերջին վեց ամսեայի (1893 փետրվար — 93 յուլիս) կամ վերջին եռամսեայի (1893 մայիս — յուլիս) վճարքին ստացողքին վրայ տպագրուած թուով կը մասնակցին վիճակաւ լինելու : Անոնք որ Տրդ. տարեշրջանի տարեկանը բաժնորդագրին ամբողջապէս վճարած չեն դեռ վիճակաւ լինողը կատարուելիք ժամանակ, բնականապէս կը զրկուին պարզեւին մասնակցելու սեւէ իրաւունքէ որովհետեւ իւրաքանչիւր բաժնորդ պէտք է զիտէ թէ իւր ամբողջ տարե. կան կամ տարեկանը լրացունող բաժնորդագրութեան ստացողքի թիւը այն 4 թիւերէ միւն է որոնք վերջիվերջ պարզեւներէ մին շահած կը լինին :

Չորս պարզեւ պիտի բաշխուի ամբողջ բաժնորդներէն 4ին որոնց որ թիւը երեք վիճակաւ լինողը կատարուած ատեն Ս. Երեւան անգամ քաջուած ատեն, որ բաժնորդը որ ստացողքի թիւը երեք տարեկան ստանայ Արմենիայի խմբագր. գիր-անորէնէն 400 ֆրանք. երկրորդ անգամ քաջուած ատեն, կը ստացողքի թիւին տէրը պիտի ստանայ 300 ֆրանք. երրորդինը՝ 200 ֆրանք և չորրորդինը 100 ֆրանգ :

ՏԵՕՐԷՆ — ՌԻԲԱԳԻՐ
Գ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.
ՄԱՐՍԵՅԷ.
Հայերէն տպարան Գ. Փոքրագրեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, et Papeterie
Allées de Meilhan, 44.